

Kapsayıcı Dil Öğretimi

Sıddık Akbayır

Siddik Akbayır

KAPSAYICI DİL ÖĞRETİMİ

ISBN 978-625-6810-69-3

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2023, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Kasım 2023, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

SİDDİK AKBAYIR

1966 Erzurum doğumlu. Uludağ Üniversitesi Balıkesir Necati-bey Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. Akademik çalışmalarını Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde yaptı. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görevlidir.

Kitapları

- Aynı Göğün Uzak Yıldızları | Nâzım Hikmet-Necip Fazıl, 7. Basım, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Bohem Orhan Âşık Kemal | Orhan Pamuk-Yaşar Kemal, 3. Basım, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Yoktur Gölgesi Türkiye'de | Sezai Karakoç, 2. Basım, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Damlada Umman Arayan Bir Hafız | Cahit Zarifoğlu, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Ahmet Hangi Tanpınar? | Toplu Fotoğraflarda Bile Vesikalık Çıkan Bir Yalnız, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Fâtih'in Son Akşamı | Mehmed Nasıl Fâtih'in Oldu?, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Kuyusu Gözlerinde Bir Yusuf | Cemil Meriç, Lim Yayınları, İstanbul 2018.
- Cemal Süreya |Fırat Kenarında İnce Bir Duman, Siyah Beyaz Yayınları, İstanbul 2021.
- Biz ki Bir Sahipsiz Hatırayız | Bir Turgut Uyar Portresi, 5. Basım, Bencekitap Yayınları, Ankara 2009.
- Önünde Büyüdüğümüz Afişler, Destek Yayınları, İstanbul 2013.
- Edebiyat Karın Doyuramaz Çay İçirir, 5. Basım, Kırmızı Çatı Yayınları, Samsun 2023.
- Tütün ve Kola| Doğulanmış Akdeniz Hüznü, 4. Basım, Kadim Yayınları, Ankara 2023.
- Sûretler ve Gölgeler| Kadın Kalemî Değmiş Sayfalar, Kadim Yayınları, Ankara 2023.

- Ahmed Arif |Ustura Mavisi Bir Şimşek, 2. Basım, Kadim Yayınları, Ankara 2023.

- Eğitim Fakülteleri İçin Cümle ve Metin Bilgisi | Okuma Anlama Yorumlama Çözümleme, 7. Basım, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2013.
- Yaratıcı Yazarlık Dedikleri, 2. Basım, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2021.
- Hikâyeleriyle Şiir Çözümlemeleri, 3. Basım, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2022.
- Kurmacanın Sınırları|Çözümlemeler, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2022.
- Kapsayıcı Dil Öğretimi, Pegem Akademi Yayınları, Ankara 2023.

ORCID No: 0000-0003-1135-363X

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

1. Sınırlar	2
2. Sorunlar	3
2.1. Dil Yanlışlığı Edebiyatı.....	3
2.2. Türkçenin Sıkıntıları.....	5
2.3. Küreselleşme Sorunu	6
2.4. Etkilenmenin Sınırları	7
2.5. Dil ve Ulusal Duygu.....	7
2.6. İki İsim.....	8
2.7. 'Sorun Var' Doğru, Ancak... ..	9
3. Öneriler	10
3.1. Eğitim Sistemi ve Dil Bilinci.....	10
3.2. Ders Kitaplarındaki Dil Anlayışı.....	11
3.3. Kültürel Yapı ve Dil	12
3.4. Yazım Kuralları Çıkması	14
3.5. Ulusal Dil Politası Eksikliği.....	15
3.6. Sınır ve Ölçü.....	16
3.7. Ortak Bir Sorumluluk.....	18

1. BÖLÜM

TÜRKÇE ANLATIM SORUNLARI

ANLAMLA İLGİLİ ANLATIM SORUNLARI

1. Gereksiz Anlamsal Yinelemeler	20
1.1. Gereksiz Sözcükler	20

1.2. Gereksiz Yardımcı Eylemler, Eylemsiler; Eylemler	36
1.3. Gereksiz Ekler	39
2. Yanlış Yerde Bulunan Sözcükler	42
3. Çelişen Sözler	46
4. Anlam Belirsizliği	48
5. Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler	50
6. Karşılaştırma Yanlışları - Sıralama Yanlışları	87
7. Özenti Kullanmalar Çeviri Yanlışları	88
8. Mantık Yanlışları	95
8.1. Şarkı Sözleri	95
8.2. Reklam Metinleri	99
8.3 Haber Metinleri	100
8.4. Genel	103
9. Deyim - Atasözü Yanlışları	108
10. Noktalama Yanlışları	110

DİL BİLGİSİYLE İLGİLİ ANLATIM SORUNLARI

11. Cümlelerin Öğeleriyle İlgili Yanlışlıklar	113
11.1. Özne Yanlışları	113
11.2. Tümleç Yanlışları	116
11.3. Yüklem Yanlışları	118
12. Tamlama Yanlışlıkları	121
12.1. Sıfatın ve İsmi Ortak Tamlanana Bağlanması	121
12.2. Tamlayan-Tamlanan Ekinin Eksikliği-Fazlalığı	125
13. Eylemsi Yanlışlıkları	127
14. Zamir Belirsizliği	132

15. Bağlaçlarla İlgili Yanlışlıklar	133
16. Zaman ve Kişi Eki Uyumsuzluğu.....	134
17. Çatı Uyumsuzluğu.....	135
17.1. Çatı Eklerindeki Uyumsuzluk	135
17.2. Bileşik Eylemlerdeki Çatı Sorunları.....	137
17.3. Çift Edilgenlik Sorunları	138
18. Ekeylem Eksikliği.....	139
19. Yapısal Yanlışlıklar.....	140
19.1. İyelik Ekinin Gereksiz Kullanılması	140
19.2. Ek ve Sözcüklerle İlgili Yanlışlıklar	140
20. Çoğul Ekinin Yanlış Kullanılması	143
20.1. Özne-Yüklem Uyumsuzluğu	143
20.2. Tamlamalardaki Tekillik-Çoğulluk Sorunu.....	145
20.3. Anlam Açısından Tekillik-Çoğulluk Sorunu.....	146

2. BÖLÜM

DİL ÖĞRETİMİNDE TEMEL YAKLAŞIMLAR

1. Bilişsel Yaklaşım	152
2. İşlemsel Yaklaşım	157
3. Davranışçı Yaklaşım.....	159
4. Geleneksel Yaklaşım.....	166
5. Yapılandırıcı Yaklaşım	166

3. BÖLÜM

DİL ÖĞRETİMİNDE TEMEL YÖNTEMLER

1. Kavratma Yöntemi.....	170
2. Sezdirme Yöntemi	184

3. Çözümleme Yöntemi	188
4. Gerekçelendirme Yöntemi.....	191
5. Tümevarım Yöntemi	214
6. Karşılaştırma Yöntemi	216
7. Tartışma Yöntemi	222
8. Soru Yanıt Yöntemi	224
9. Birleştirme Yöntemi	234
 Kaynakça.....	 243

GİRİŞ

Türkçem benim ses bayrağım

Fazıl Hüsnü Dağlarca